

мацією чи енергією з навколишнім середовищем, іншими системами (внутрішньошкільними чи позашкільними).

Тож синергетичний потенціал початкової освіти є беззаперечним. Він зумовлений специфікою організації освітньої діяльності в НУШ, індивідуальними та віковими особливостями учнів, особливостями професійної діяльності учителя тощо. Врахування перерахованих чинників сприяє оптимізації функціонування педагогічних систем, а отже полегшує процес досягнення означеної освітньої мети.

Список використаних джерел

1. Хакен Г. Синергетика: Иерархии неустойчивостей в самоорганизующихся системах и устройствах : Пер. с англ. Москва : Мир, 1985. 423 с.
2. Федорова М. А. Педагогическая синергетика как основа моделирования и реализации деятельности преподавателя высшей школы : дисс. ... канд. пед. наук : 13.00.08. / Ставрополь, 2004. 169 с.
3. Вознюк О. В. Педагогічна синергетика: генеза, теорія і практика : монографія. Житомир : вид-во ЖДУ імені Івана Франка, 2012. 708 с.
4. Методы системного педагогического исследования / под. ред. Кузьминой Н. В. Л-ад : ЛГУ, 1980. 172 с.
5. Пильцова Н. В. Сучасні педагогічні підходи. Мистецтво в школі. 2016. № 11. С. 40–47.
6. Концепція нової української школи / Міністерство освіти і науки України. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf> (дата звернення: 20.02.2019).

Бурсова С.С., старший викладач
Полтавський національний
педагогічний
університет імені В. Г. Короленка
(м. Полтава)

ПРОЕКТУВАННЯ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ЗДО ЯК УМОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АДАПТАЦІЇ ДОШКІЛЬНИКІВ

Актуальність проектуванням сучасного освітнього середовища у нашому дослідженні зумовила необхідність забезпечення належних умов для полегшення перебігу процесу адаптації дітей до закладів дошкільної освіти. Враховуючи особистісно-орієнтовану модель виховання дітей дошкільного віку, вихователів необхідно спроектувати так середовище, щоб кожна дитина, за бажанням, могла знайти собі місце для заняття та індивідуальної діяльності.

Освітнє середовище закладу дошкільної освіти являє собою сукупність предметних, соціально-психологічних та організаційних умов, у яких відбувається фізіологічна, психічна, психоемоційна та соціальна адаптація дитини до умов ЗДО. Правильно організоване освітнє середовище має слугувати збагаченню та урізноманітненню дитячої діяльності, розвитку активності

дитини, її індивідуальності, здатності діяти за власним бажанням та самостійним вибором, створенню належних умов у дошкільних установах для реалізації дитиною свого природного потенціалу (фізичного, психічного, соціального) та сприяти її соціалізації тощо. А з появою нового обладнання виникає проблема його ефективного застосування у освітньому процесі закладу дошкільної освіти.

Проектування освітнього середовища з метою покращення перебігу адаптації дітей до умов закладу дошкільної освіти зумовлене, на наш погляд, соціальними, психолого-педагогічними та методичними чинниками.

До соціальних чинників ми можемо віднести: посилення в теорії і практиці тенденції до пошуку нових підходів до організації процесу адаптації дітей до ЗДО; запровадження в навчально-виховний процес груп раннього віку інноваційних здоров'язберігаючих технологій; здійснення підготовки фахівців дошкільної освіти, компетентних у використанні основ дошкільної психології і дошкільної педагогіки у роботі з дітьми, які адаптуються до дитячого садка.

Психолого-педагогічні чинники, на нашу думку, є: сприятливість третього року життя для перебігу адаптаційних процесів (збільшується витривалість клітин головного мозку та здатність до концентрації нервового збудження); доцільність урахування рекомендацій психологів щодо вступу дітей з двох до трьох років; необхідність оволодіння дитиною раннього віку елементарними практичними вміннями та навичками, відчуттям своєї причетності до навколишньої дійсності, залежності від неї та можливості чином впливу на неї.

До методичних чинників належить: необхідність кращого залучення дитини до життєдіяльності у закладі дошкільної освіти; потреба у пошуках резервних можливостей для успішного залучення дітей до умов закладу дошкільної освіти; впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у освітній процес закладу дошкільної освіти.

У ході проектування освітнього середовища, вихователів необхідно звернути увагу на розвиток тих умінь і навичок, недосконалість яких порушують процес адаптації. У ранньому дитинстві відбувається становлення і розвиток усіх психічних процесів дитини – сприймання, пам'яті, наочно-дійового мислення, уяви. Вона дізнається про навколишні предмети, засвоює способи дій у побуті, грі, на заняттях, починає орієнтуватися у формі, кольорі, величині, оволодівати активним мовленням. Пізнавальна активність спонукає дитину досліджувати все, що її оточує, тому так важливо правильно організувати предметно-ігрове середовище в групі для дітей раннього віку.

Отже, педагогові потрібно максимально наповнити середовище тими ресурсами, які відповідають віковим дітям та покращуватимуть їх всебічний розвиток. Необхідною умовою для проектування освітнього середовища груп дітей раннього віку є наповнення його наступними ресурсами [3]:

Предметні ресурси. До цієї групи ресурсів ми віднесли предмети, що необхідні для облаштування приміщення, навчально-дидактичний матеріал, технічні засоби.

Соціально-психологічні ресурси. Ця група ресурсів забезпечує задоволення дітей та їх батьків в сприятливому соціально-психологічному кліматі, який встановлюється у процесі адаптації дітей раннього віку до закладу дошкільної освіти. Соціально-психологічний аспект освітнього середовища включає в себе значимість інших людей (педагогів, батьків, однолітків), соціальні відносини (установка, мотив, стиль, характер взаємодії), соціальні ролі, потреби, соціальний статус тощо.

Організаційні ресурси. Складовими цієї групи є організація режиму дня, дозування різних навантажень (фізичних, слухових, емоційних, тактильних, інтелектуальних) та дотримання правил, що регулюють відносини між всіма учасниками освітнього процесу.

Smart-технології розглядаємо як сукупність інноваційних технічних засобів проектування освітнього середовища закладу дошкільної освіти, що забезпечують системну, поетапну реалізацію навчально-виховної мети, впровадження змісту, форм, методів, прийомів, що мають значний розвивальний потенціал [2].

Отже, запропоноване проектування освітнього середовища в адаптаційний період кваліфікується як активна взаємодія двох суб'єктів освітнього процесу – дитини, яка адаптується до нового оточення, та вихователя, який сприяє активності особистості дитини, її зусиллям заради побудови власної комфортної життєдіяльності. Грамотно, науково обґрунтовано організоване середовище є джерелом всебічного, гармонійного та ефективного розвитку особистості дитини.

Список використаних джерел:

1. Бурсова С.С. Особливості створення розвивального середовища для груп дітей раннього віку / С.С. Бурсова // Інноваційний потенціал професійної підготовки майбутніх фахівців початкової і дошкільної освіти: збірник наукових праць. – Полтава: ПНПУ імені В.Г. Короленка, 2014. – Вип. 1. – 202с.
2. Іванюк Г.І., Матюшинець Я.В. Підготовка майбутніх вихователів до проектування розвивального середовища засобами Smart-технологій // Молодий вчений. – 2016. – №4 (31). – С.524-529.
3. Пятница Т.В. Развивающая череда дошкольного учреждения: пособие для педагогов учреждений, обеспечивающих получение дошкольного образования / Т.В. Пятница. – 2-е изд. – Мозырь ОООИД «Белый Ветер», 2009. – 291с.
4. Резніченко І.Ю. Створення розвивального життєвого простору у групових приміщеннях дошкільного закладу / І.Ю. Резніченко // Практика правління дошкільним закладом освіти. – 2011. – №1. – С. 34-40.